

KNJIGA JE OPREMLJENA Z IZVIRNIMI ILUSTRACIJAMI, KI SO DELO OBLIKOVALCA KNJIGE KEISEIJA SUZUKIJA.

Japonski prevod Hlapca Jerneja

## Kulturna misija doktorja strojništva

Japonska Skodelica kave ter Hlapec Jernej in njegova pravica, ki ju je prevedel Ivan Godler, naletela na ugoden odziv – Po kritikovem mnenju ima beseda za pravico pri Cankarju širši pomen od japonskega

Na Japonskem dnevno izide več kot 200 knjig, tedensko 1500, letno približno 80.000. Izbor iz te zajetne mase novih naslovov japonski dnevnikarji namenijo prostor v svojih nedeljskih izdajah. Pred mesecem dni sta tako dva vodilna dnevna časopisa v svoj izbor uvrstila japonski prevod Cankarjeve črtice *Skodelica kave* in daljše povesti *Hlapec Jernej in njegova pravica*. Prvi, dnevnik *Asahi Shinbun*, katerega naklada je 8 milijonov izvodov, je prevodu namenil oceno, drugi, *Jomiuri Shinbun*, ki ima naklado 10 milijonov izvodov, pa kratko predstavitev.

Prevajalec obeh Cankarjevih besedil je leta 1961 rojeni Ivan Godler. Po diplomu na fakulteti za strojništvo v Ljubljani je nadaljeval študij na Japonskem, kjer je magistriral in doktoriral, danes je mednarodno cenjen strokovnjak za robotiko. Na Japonskem živi že dvajset let in je zaposlen na univerzi Kitakyushu. Od kod izhaja odločitev za prevajanje? In to prav Cankarja in ne morda – glede na dejstvo, da v japonski tako rekoč ni prevodov slovenske literature – kakega sodobnejšega pisatelja? Godler odgovarja, da bi na japonskem v resnici zaman iskali samostojen prevod slovenskega proznega dela v knjižni obliki, »kljub temu da je v Sloveniji precej zanimanja za Japonsko in da je kar nekaj japonskih literarnih del prevedenih tudi v slovenščino. Odločil sem se popraviti to neravnotežo z izdajo pričujočega prevoda in japonskim bralcem omogočiti srečanje z literaturo iz zanje neznane jezika področja.« Nameru o prevodu je Godler pred leti omenil svojemu pokojnemu stricu, prevajalcu Janku Modru, ki »me je podprl pri odločitvi in svetoval prevod Cankarjevega *Hlapca Jerneja*. Lani je minilo 100 let od njegove prve izdaje, zato je bil primeren čas, da dobimo tudi japonski prevod tega dela.«

### Japonski kritiki hvalijo

Japonščina in slovenščina nista samo popolnoma različna jezika, am-

pak sta temelja dveh zelo različnih kultur. Japonščina ne pozna spola, števila in nima sklonov, drugače pomeni tudi čas. Dobro osnovo za razumevanje teh razlik daje Godlerju

### Japonska beseda pravica v širšem kontekstu

Oceno prevoda, ki je izšel v dnevniku *Asahi Shinbun*, je napisal japonski pisatelj in univerzitetni profesor Hikaru Okuzumi, leta 1993 dobitnik najprestižnejše literarne nagrade na Japonskem – akutagava. Cankarja je predstavil kot pisatelja »srednjeevropske države Slovenije«, potem pa nadaljeval: »Največja posebnost izdane knjige je, da je pri njeni pripravi sodeloval slikar. V knjigi z nekaj več kot 170 stranmi je več kot 20 ilustracij. Splošno velja, da ilustracije omejuje bračvo domišljijo, zato so največkrat nezaželene. Kljub temu so se ustvarjalci te knjige odločili za poustvaritev sveta umetniškega dela s povezavo prevoda in ilustracije z namenom, da bi vzbudili bračvo domišljijo. S pomočjo jasnega prevoda, ki prinaša vtis pripovedke, jim je ta namera uspela. Zgodba, ki z občasnimi krutostjo res spominja na pripovedko, še zdaleč ni pripovedka. Jerneja, ki je dolga leta služil gospodarju, mladi gospodar odpušči. S svojim delom je ustvaril polje in hišo, vendar je kljub temu odpuščen. Jernej se odpravi na pot iskanja pravice. Sreča se z županom, obišče sodišče v mestu, nazadnje gre v prestolnico Dunaj, da bi srečal cesarja. Povsod naleti na posmeh in poduk, da je starec dolžan prositi gospodarja za usmiljenje in prostor v hiši. Sreča se tudi z osebo z realističnim pogledom na svet, ki trdi, da je pravica samo za tiste, ki kaj imajo in ki gospodujejo. Vendar se Jernej ne sprijazni. Iščo resnično pravico in se obrne k Bogu z vprašanjem, kje je pravica. Tu se da razbrati odmev *Jobove knjige*. Stare zaveze, vendar v nasprotju z njo sprava ni podeljena in Jernej zaneti požar v vasi, v katerem tudi sam umre. Kljub okrutni zgodbi občutek po končanem branju ni nujno temačen. Nasprotno, ohrani se vtis o vztrajni volji glavnega junaka, ki ne preneha iskati pravice. Največji prispevek prevoda je predvsem ta, da dobi japonski pomen besede 'pravica' veliko širši vsebino.«

## Barbara Eva Zavodnik po Berniniju predstavlja še Raffaella

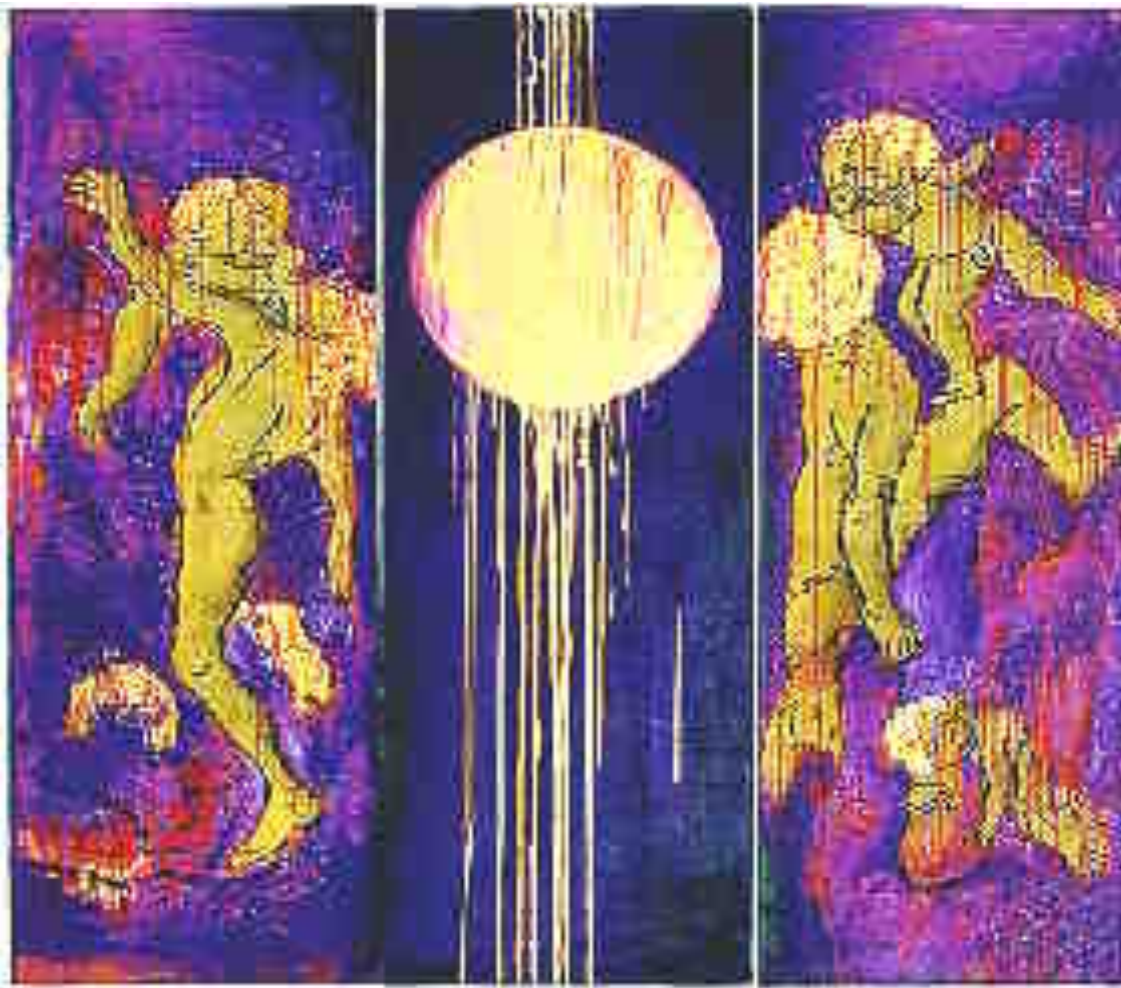
Za akademsko oblikovalko in grafičarko Barbaro Evo Zavodnik bi lahko rekli, da je zgodovinsko italijansko mesto Urbino že kar drugi dom. Tam je namreč gostovala že leta 2000 na tako imenovanih »grafičnih počitnicah«, tokrat pa je prejela povabilo

za enomesečno ustvarjanje. Vodka organizacije KAUS Urbino – Centro internazionale per l'incisione artistica, Giuliano Santini, jo je – kot edino gostjo iz Slovenije – povabil na ustvarjanje grafične knjige v okviru projekta *I libri d'artista del Mediterraneo* (Ume-

tniške knjige o Sredozemlju). Pred tem je bila zelo odmevna njena grafična mapa *Hommage à Gian Lorenzo Bernini*, saj so ji od 50 edicij ostale le še tri. Razstavo je ob svojem bivanju in ustvarjanju v Italiji prenesla tu-

di v Urbino, tako da je bila to njena prva samostojna razstava v Italiji. Mape je s spremnim besedilom analiziral akademski slikar Marjan Tršar. Pričujoči »hommage« akademski oblikovalke in magistricke grafike Barbare Eve Zavodnik razkriva umetniško raziskovalni značaj te zavzete ustvarjalke. Kot nas je do zdaj najraje v dikciji sodobne abstrakcije, posebno v grafiki, nagovarjala z občutljivimi sintezami pretanjenih »kolažnih kompleksov«, nas tokrat presenetli s figuralnim ciklom, porojenim iz obudovanja baročnega kiparja Gian Lorenza Berninija. Zamislila si je lastno varianto vstopanja v njegov figuralni svet, nekako v duhu tedanjega časa, ki je bil mitološki. S krokijsko neposrednimi zapisi je avtorsko preinterpretirala njegovo baročno razgibana telesa v črtno izrisanih jedkanicah. Te so ji potem v izvedbi barvne serigrafije postale spodbuda in navdih za njeno artikuliranje osebno obarvane figuralnosti, prikrite v najrazličnejših domiselnih izrezih, med drugim ugotavlja Tršar. Ob grafični mapi, pa je umetnica naredila še platno, ki je bilo prav tako narejeno za razstavo *Hommage à Gian Lorenzo Bernini*. To je triptih Bachannal.

V Urbinu je Barbara Eva Zavodnik ustvarjala grafično knjigo, posvečeno Raffaellu, in sicer jo je nasloвила *Zapozneli ples z Raffaellom*. Je knjiga osmih originalnih umetniških grafik, tiskanih na papir Magnani 400 gr., na grafični tiskarski preši Paolini, ki je izšla v šestih izvodih. Ker Raffaello Sanzio predstavlja simbol renesančnega mesta Urbino in ker je bil znan tudi kot zelo šarmanten in lep možki, si ga je avtorica v idejni zasnovi projekta zamislila kot svojega »zapoznelega peslasca«, na katerega je čakala 500 let. Umetniška grafična knjiga je oplemenitena tudi s kratko avtorsko poezijo v italijanski. **MARIJAN ZLOBEC**



BACHANNAL: A FAUN TEASED BY CHILDREN, AKRIL IN OGJE NA PLATNU, 2007

### OCENA Klavirski recital

## Žuborenje mavričnih zvokov

TATJANA GREGORIČ

abonmajski koncert  
**Denys Masliuk**, klavir  
Kulturni dom Nova Gorica, 12. maj 2008

**K**ulturni dom Nova Gorica že tradicionalno v vsako sezono glasbenega abonmaja vključuje klavirski recital in tokrat se je goriškemu občinstvu prvič predstavil Denys Masliuk, devetindvajsetletni ukrajinski pianist in pedagog, ki je iz rodnega Khmelniškega preko Minska in Berlina leta 2004 prišel na slovensko Obalo.

V razkošnem cvetoberu primorskega pianizma, ki mu slikovite arabske igrajo številni mladi talenti, v zadnjih letih dobitniki najvišjih državnih in mednarodnih nagrad, se poustvarjalni kredo ukrajinskega pianista oglašajo kot skrivnostno šepetanje, s katerega čedalje bolj odpada pajčolan. Njegova skromna krhka drža neboljenega junaka se ob dotiku klaviature spremeni v čudovit spoj sonca in lune; pianistova domišljija mogočno zavalovi in se niti za trenutek ne prepusti mehkočutnosti in strahu. Da njegova osebnostna nota ni razdvojena med zaziranjem vase in naravnostjo navzven še najbolj razkrije intenzivna, tehnično brezhibna izvedba Sonate v c-molu op. 111, št. 32 L. van Beethovna. Trideset minutna skladba zazveni kot trenutna zvočna

impresija, klena, jedrnata, čvrsta, kot zvočni svet brez primere – v njem lahko celo zaslutimo čas, ko je veliki nemški skladatelj hodil svojo pot po svetlih samotah in ko je v tej svoji zadnji sonati dosegel stvarjenje mističnega cveta. Vihravost prvega stavka je blago razburkana, je presenetljivo skromna in miroljubna, šumeči akordi tudi v nadaljevanju postanejo vrisk in odrešenje hkrati. Nastopaški virtuoznosti se Masliuk ne prikloni niti v Madžarski rapsodiji št. 12 v cis-molu F. Liszta. V izrabi vseh dinamičnih učinkov ostaja tehtno previden in brez vsakršne teatralnosti večše, zmerno, uglajeno in urejeno prebujajo atmosfero glasbene umetnine, ki je še plod nepopustljive napetosti duše (skladatelja). V to izčiščeno kontemplativno pripoved, v kateri občudujemo pianistov izostren občutek za lepoto klavirskega zvoka in njegovo poustvarjalno disciplino, kot blisk »udaric« gласba »Otroka neskončne melodije«, glasba, ki se vedno 'pritihotapi' v tipajoče človeške duše. Koncertna suita iz baleta 'Trnuljčica' P. I. Čajkovskega, ki jo je za klavir priredil Mikhail Pletnev, predstavi Masliuka kot interpreta, ki s posebno milino blaži nasprotna nagnjenja (skladateljeve) duše. Včasih cenene namige ruskega skladatelja skoraj utopično staplja v čisto obliko, ki pa bo žal večno ostala v senci, denimo, Bachovih fug ali Leonardove slike.



PREDDODBA – Nawal je ponudila pristno glasbeno zmes indijske, afriške in arabske glasbe. Foto Roman Šipič

### Kulturaža

## Sapice z Indijskega oceana

Preddogodek letošnje Druge godbe nam je prinesel vetrc z Indijskega oceana. V prenovljenem klubu Cankarjevega doma smo spet bili priča izjemni glasbeni izkušnji, s katerimi nas Druga godba razvaja in osvaja že leta. V uvodu je nastopila dobro razpoložena Nawal, glasbenica s Komorskih otokov, ki poje v arabščini, angleščini, francoščini in komorščini. Zlahka je vzpostavila stik z občinstvom, ki je po njenih navdilih sodelovalo pri izvedbah nekaterih pesmi, ko je bilo treba odpeti refren ali zapeti odgovor. Kajti kar nekaj njenih pesmi je narejenih po starodavnem vzorcu ljudskih pesmi, vprašanja in odgovora. Koncert je začela z naslovno skladbo svojega novega albuma Aman, ki je nastala pod arabskim vplivom. Nawal pa je izmenično igrala na kitaro in gambusi (dolo-vrato lutnjo). Ob spremljavi Kalifornijanke Melisse Care Rigoli in mbrini in tolkalih ter Nawalinae so-

vaščana Idrissa Mlanaoa na kontrabasu so ponudili vzemirljivo glasbeno fuzijo, v kateri je tolkalistka vnašala afriške ritme, kontrabasist pa občasno evropske jazzovske vložke.

Nawal je občinstvu tudi razlagala o svoji glasbi in domovini ter pojevala ozadja pesmi od Narizambe, Meditation, do Kueli, Swing To Vie, Salama ter skladbe, ki posebej smisel njenega življenja, ki si ga je izborila v lastni, zelo tradicionalni domovini. Skladbo Musica je posvetila svoji največji ljubezni – glasbi.

In v glasbo je zaljubljen tudi indijski slide kitarist Debashish Bhat-

tacharya, ki je nastopil s svojimi 14-strunskim kitarami in demonstriral igranje klasičnih in na klasičnih temelječe rage, indijske tradicionalne pesmi po vzoru, starem tudi nekaj stoletij. Ker so zjutraj zamudili letalo, je eden od članov omagal in odšel spat, kajti pred dvema dnevoma so nastopili v New Yorku; ob Bhattacharyaju je nastopil le njegov brat, ki je igral na tablo. Razpoložen Bhattacharya je navdušeno pripovedoval, da so po grozni izkušnji s hrano na ameriških letalih šele na letalu Adrie Airways na poti v Slovenijo dobili spodoben obrok. Pou-daril je, da je to znak civiliziranih ljudi. To dobro razpoloženje je vpletel v razlage o pomenu in nastanku rag ter v hipnotične in včasih zelo hudomušne interpretacije tradicionalnih napevov, v katerih je ritem trdna, melodija pa tekoča snov.

ZDENKO MATOZ

### NA KRATKO

#### Knjige za otroke po svetu

V Saarbrücknu, obmejnem nemško-francoskem glavem mestu nemške zvezne dežele Posarje, se je včeraj začel Evropski sejem otroške in mladinske književnosti, ki bo do 17. maja. Na njem se prvič predstavljata tudi Slovenija, in sicer z avtorji Petrom Svetino, Lilo Prap in Deso Muck. Legendarni uspešnici za otroke Maček Muri z njegovim avtorjem Kajetanom Kovičem so posvetili poseben hommage. Osrednji slovenski literarno-glasbeni večer so pripravili včeraj v paviljonu na gričku v Saarbrücknu. **K. R.**

#### Edi Majaron častni član Unime

Na 20. kongresu in festivalu svetovne organizacije lutkarjev UNIMA, ki sta se ga aprila v avstralskem Perthu udeležila tudi predstavnika slovenskega centra Unime Robert Waltl in Marjan Gabrijelčič, so izvolili novo vodstvo. Novi predsednik bo Dadi Padumjee iz Indije, podpredsednika Stanislav Doubrava iz Češke in Anette Dabs iz Nemčije, generalni sekretar pa Jacques Trudeau iz Kanade. V komisijo za mednarodne festivale so delegati izvolili Roberta Waltla iz Slovenije, za častnega člana Unime pa imenovali slovenskega lutkarja, režiserja in pedagoga Edija Majarona. **S. PE.**

**DELO PREDSTAVLJA**

**VIKENDOVA FILMOTEKA**

**POSLEDNJA LEGIJA**

DELO + DVD 6,75 €

Več informacij na: 080 11 99 in etrafika.delo.si